

izohlashga mo‘ljallangan bo‘lishi mumkin. Masalan, Buxoro shevasidagi ayrim frazemalarni oladigan bo‘lsak, ular boshqa shevalarda uchramaydi.

Frazemalar lug‘ati	Ma’nosi
<i>Alag‘da bo‘lmoq</i>	<i>Bezovta bo‘lmoq</i>
<i>Devorchasi past</i>	<i>Laganbardor</i>
<i>Halak bo‘lmoq</i>	<i>Ovvora bo‘lmoq</i>
<i>Ichi kuymoq</i>	I. Chanqamoq II. Yig‘lamoq III. Achinmoq
<i>Ko‘zi kirtaymoq</i>	<i>Nihoyatda charchamoq</i>
<i>Maynasiga urmoq</i>	<i>G‘azablanmoq</i>
<i>Songa kirmaslik</i>	<i>Doimo tartibsiz yurish</i>
<i>Tiliga yung chiqmoq</i>	<i>Bir narsani kimqadir qayta qayta takrorlash</i>
<i>Tishini qayramoq</i>	<i>Jahl qilish, norozilik bildirish</i>
<i>Yuragiga to‘kilmoq</i>	<i>Bezmoq, bezikmoq</i>

Yuqoridagi kabi misollarni ko‘plab keltirish mumkin. Lug‘at yana-da mukammal bo‘lishi uchun uning adabiy tildagi muqobilini ham keltirib o‘tish maqsadga muvofiqdir.

Dialektal frazemalar lug‘atini shakllantirish muhim ilmiy- nazariy ahamiyatga egadir. Bilamizki, xalqning turmush tarzi bilan bog‘liq bo‘lgan frazemalar shevalarda turli xil shaklda lisoniy ifoda etilishi mumkin. Bunday dialektal frazemalar qaysi shevasiga taalluqli bo‘lishidan qat’iy nazar o‘zbek adabiy tilidagi frazemalar ular orqali boyiydi.

Xulosa qilib aytganda, dialektal frazemalarni tadqiq etish, ularning lug‘atini shakllantirish shevalarning xilma-xilligini ko‘rsatish bilan bir qatorda adabiy tilga qabul qilingan frazemalar etimologiyasini aniqlashga ham yordam beradi. Bundan tashqari yozuvchilarga asar yozishda o‘sha hudud muhitini yaratib berishda, kitobxonlar uchun esa asarda qo‘llanilgan dialektal frazemalarning ma’nolarini tushunish uchun ham ahamiyatga egadir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Jamolxonov.H. “Hozirgi o‘zbek adabiy tili” Toshkent -2013
2. Muhammadaliyeva M. M. “ Psixologik frazemalarning lingvistik tahlili”. Maqola— Toshkent: ToshDO‘TAU, 2022. – 530 b.
3. Rahmatullayev Sh. O‘zbek tilining izohli frazemalar lug‘ati”. Toshkent-1978
4. Rahmatullayev Sh. “ Hozirgi o‘zbek adabiy tili “.Toshkent- 2006
5. O‘rmonjonov Azizbek Muhammadjon o‘g‘li. (2025). INKLYUZIV TA’LIMNING MOHIYATI, MAQSADI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI. (2025). Kelajak o‘qituvchisi - Kelajak Bunyodkori, 1(2), 701-710.
6. Tursunov Ramziddin Abdixalil-o‘g‘li. (2025). JAMIYAT HAYOTIDA IJTIMOIIY ONG VA MA’NAVIYAT UYG‘UNLIGI. TA’LIM VA TARAQQIYOT, 4(4), 324-330.

ARAB TILIDA GAP TUZILISHINING O‘ZBEK TILI BILAN QIYOSIY TAHLILI

G‘ulomova Sevinch G‘ulom qizi

Toshkent davlat Sharqshunoslik universiteti, Sharq xalqlari va adabiyoti fakulteti, Arab-ingliz filologiyasi
yo‘nalishi 2-kurs talabasi

Email: @sevinchgulomova23gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada arab va o‘zbek tillaridagi gap tuzilishining sintaktik va morfologik xususiyatlari qiyosiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda arab tilidagi ismiy va fe‘liy gaplar, o‘zbek tilidagi gap tartibi, fe‘l va otlarning sintaktik vazifalari batafsil ko‘rib chiqiladi. Arab va o‘zbek tillaridagi farq va o‘xshashliklar misollar va jadval orqali ko‘rsatiladi. Maqola natijalari tarjima, til o‘rganish va madaniyatlararo kommunikatsiya jarayonlarida ilmiy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so‘zlar: Arab tili, o‘zbek tili, gap tuzilishi, sintaksis, qiyosiy tahlil, morfologiya, ismiy gap, fe‘liy gap, grammatik tuzilma, tilshunoslik, tarjima, madaniyatlararo kommunikatsiya, gap tartibi, fe‘l mosligi, so‘z turkumi, sintaktik qiyos, fe‘l va ot

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ СТРУКТУРЫ ПРЕДЛОЖЕНИЙ АРАБСКОГО ЯЗЫКА С УЗБЕКСКИМ

Гуломова Севинч Гулом кизи

Ташкентский государственный университет востоковедения, Факультет языков и литературы
восточных народов, Студентка 2 курса арабско-английской филологии

Емэйл: @sevinchgulomova23gmail.com

Аннотация: В статье проводится сравнительный анализ синтаксических и морфологических особенностей структуры предложения арабского и узбекского языков. Исследуются именные и глагольные предложения арабского языка, порядок слов в узбекском языке, а также синтаксическая роль глаголов и существительных. Сходства и различия наглядно демонстрируются на примерах и таблицах. Результаты исследования имеют научное значение для перевода, изучения языков и межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: Арабский язык, узбекский язык, структура предложения, синтаксис, сравнительный анализ, морфология, именное предложение, глагольное предложение, грамматическая структура, лингвистика, перевод, межкультурная коммуникация, порядок слов, согласование глагола, части речи, синтаксическое сравнение, глагол и существительное

COMPARATIVE ANALYSIS OF ARABIC SENTENCE STRUCTURE WITH UZBEK

Sevinch G‘ulom qizi G‘ulomova

Tashkent State University of Oriental Studies, Faculty of Languages and Literature of Eastern Peoples,
2nd-year student of Arabic-English Philology

Email: @sevinchgulomova23gmail.com

Annotation: This article presents a comparative analysis of the syntactic and morphological features of sentence structure in Arabic and Uzbek. The study examines in detail nominal and verbal sentences in Arabic, the sentence order in Uzbek, and the syntactic roles of verbs and nouns. The similarities and differences between Arabic and Uzbek are illustrated through examples and tables. The results of the article have scientific significance for translation, language learning, and intercultural communication.

Keywords: Arabic language, Uzbek language, sentence structure, syntax, comparative analysis, morphology, nominal sentence, verbal sentence, grammatical structure, linguistics, translation, intercultural communication, word order, verb agreement, parts of speech, syntactic comparison, verb and noun

Til insoniyat tarixida eng asosiy muloqot vositasi sifatida muhim rol o‘ynaydi. Har bir tilning o‘ziga xos sintaktik va morfologik tizimi mavjud bo‘lib, u so‘zlar qanday tartibda joylashishini, gap tarkibidagi elementlarning bir-biriga grammatik jihatdan qanday bog‘langanini aniqlashga yordam beradi. Tilshunoslikda gap tuzilishini o‘rganish — sintaksis fanining markaziy yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, u tarjima, til o‘rganish va madaniyatlararo kommunikatsiya jarayonlarida katta ahamiyatga ega.

Arab va o‘zbek tillari turli til oilalariga mansub bo‘lsa-da, ular gap tuzilishi jihatidan qiyosiy tahlil qilishga imkon beradi. Arab tilida gaplar ikki asosiy turga bo‘linadi: ismiy gaplar (الاسمية الجملة) va fe‘liy gaplar (الفعلية الجملة). Ismiy gaplar odatda ot bilan boshlanib, mavzu va xabardan iborat bo‘ladi, fe‘liy gap esa fe‘l bilan boshlanib, keyin fa‘il va maf‘ul keladi. O‘zbek tilida esa gap odatda kesim oxirida keladi va gap tarkibi qat‘iy so‘z tartibiga ega. Shu nuqtai nazardan, arab va o‘zbek tillari gap tuzilishi o‘rtasidagi o‘xshashliklar va farqlarni o‘rganish ilmiy jihatdan muhim ahamiyatga ega.

Ushbu maqolaning dolzarbligi shundaki, arab va o‘zbek tillari sintaksisining qiyosiy tahlili tarjima jarayonida ma‘no yo‘qotilishini kamaytirishga, til o‘rganuvchilarga sintaktik qoidalarni tushuntirishga, hamda madaniyatlararo kommunikatsiyada samarali muloqot vositasini shakllantirishga yordam beradi. Shuningdek, qiyosiy tahlil lingvistik tadqiqotlarda yangi yondashuvlar yaratishga, arab tili va o‘zbek tilidagi grammatik tuzilmalarning umumiy va o‘ziga xos xususiyatlarini aniqlashga imkon beradi.

Maqolaning maqsadi — arab va o‘zbek tillarida gap tuzilishining sintaktik va morfologik xususiyatlarini qiyosiy tarzda o‘rganish, ularning o‘xshashlik va farqlarini aniqlash hamda ilmiy natijalarni tarjima va madaniyatlararo kommunikatsiya jarayonida amaliy qo‘llash imkoniyatlarini ta’kidlashdir.

Arab va o‘zbek tillarida gap tuzilishi o‘xshashliklari.

Arab va o‘zbek tillari gap tuzilishida quyidagi o‘xshash jihatlar mavjud:

1. Gapning asosiy elementi ega va kesimdan iborat: Har ikkala til ham gapni egasi va kesim orqali tashkil etadi, ya’ni gapning mazmuni asosiy elementlar bilan belgilanadi. Misol: Arab tilida: كَتَبَ — “Talaba darsni yozdi” O‘zbek tilida: Talaba darsni yozdi.

Bu misol egasi va kesimning har ikkala til sintaksisida markaziy rol o‘ynashini ko‘rsatadi.

2. So‘z turkumlarining sintaktik roli: Fe’l, ot va sifat gap mazmunini shakllantirishda asosiy funksiyani bajaradi. Arab tilida fe’l boshida, o‘zbek tilida esa oxirida kelishi farq qilsa-da, ularning sintaktik vazifasi o‘xshashdir.

3. Ismiy gap va ot bilan boshlanuvchi gaplar o‘xshashligi: Arab tilidagi ismiy gaplar (الاسمية الجملة) va o‘zbek tilidagi ot bilan boshlanuvchi gaplar gapning mazmunini ifodalashda bir-biriga yaqinlik ko‘rsatadi. Misol: Arab tilida: صَافِيَةُ السَّمَاءِ — “Osmon tiniq”

O‘zbek tilida: Osmon tiniq.

4. Grammatik bog‘lanish: Har ikkala tilda gap ichidagi so‘zlar o‘zaro grammatik jihatdan bog‘langan bo‘lib, bu gapning tushunarli va to‘liq ifodalanishini ta’minlaydi.

5. Sintaktik printsiplarning umumiyli: Ikkala til ham gap tarkibida egasi, kesimi va qo‘shimcha elementlari bilan mazmunni aniq ifodalashga qaratiladi.

Farqli jihatlar.

Arab va o‘zbek tillari gap tuzilishida quyidagi asosiy farqlarga ega:

1. Fe’lning joylashuvi: Arab tilida fe’l ko‘pincha gap boshida keladi va gapning asosiy ma’nosini belgilaydi.

Misol: المدرسة إلى المعلم ذهب — “O‘qituvchi maktabga bordi.”

O‘zbek tilida fe’l odatda gap oxirida keladi: O‘qituvchi maktabga bordi.

2. Grammatik moslik:

Arab tilida fe’l shaxs, jins va son bilan qat’iy moslashadi (mubtada bilan kelishadi), bu grammatik ma’noni aniq belgilaydi. O‘zbek tilida grammatik moslik qo‘shimchalar orqali ifodalanadi va farqlanishlar nisbatan moslashuvchan.

Morfologik ifoda usuli:

Arab tilida grammatik ma’no asosan fe’l orqali beriladi, gap tarkibi fe’l markazli.

O‘zbek tilida esa qo‘shimchalar (kasr, egalik, qo‘shimchalar orqali kesim) grammatik ma’no hosil qiladi.

4. Jins va sonning sintaktik roli: 100 Arab tilida jins (erkak/ayol) va son (yagona/ko‘plik) mosligi gapning sintaktik tuzilmasida muhim rol o‘ynaydi. O‘zbek tilida bu jihat kamroq ahamiyatga ega, gap mazmuni asosan kesim va qo‘shimchalar orqali ifodalanadi.

5. Gap tarkibidagi qo‘shimchalar va qo‘shma elementlar: Arab tilida gap tarkibidagi qo‘shimcha elementlar (hol, vaqt, joy ko‘rsatuvchi so‘zlar) fe’l va fa’l bilan grammatik jihatdan bog‘langan.

O‘zbek tilida bunday elementlar asosan so‘z tartibi va qo‘shimchalar orqali belgilanadi, ya’ni morfologik bog‘lanishlar

Qiyosiy tahlil shuni ko‘rsatadiki, arab va o‘zbek tillari gap tuzilishi jihatidan o‘xshashlikka ega bo‘lsa-da, morfologik va sintaktik farqlar tarjimada, til o‘rganishda va madaniyatlararo kommunikatsiyada e’tiborga olinishi lozim. Arab tilidagi fe’l markazli tizimni o‘zbek tiliga moslashtirish, gap mazmunini aniq ifodalash va tarjimada ma’no yo‘qotilishini oldini olish muhimdir. Shu bilan birga, bu qiyosiy tahlil o‘quv jarayonida sintaksisni tushuntirish va tilshunoslik bo‘yicha ilmiy tadqiqotlar olib borishda amaliy qiymatga ega.

Xulosa: Arab va o‘zbek tillari gap tuzilishi jihatidan farqlarga ega bo‘lsa-da, ularning sintaktik va morfologik o‘xshashliklari tarjima, til o‘rganish va madaniyatlararo kommunikatsiya jarayonida katta ilmiy ahamiyat kasb etadi. Arab tilidagi fe’l markazli tizim va o‘zbek tilidagi qat’iy so‘z tartibini solishtirish, tarjimada ma’no yo‘qotilmasligini ta’minlaydi, tilshunoslik va lingvistik tadqiqotlarda yangi yondashuvlar yaratadi. Shu bilan birga, qiyosiy tahlil o‘quv jarayonida sintaksisni tushuntirish va amaliy tarjima ko‘nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita bo‘lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov, T. (2015). O‘zbek tilining sintaksisi va morfologiyasi. Toshkent: Fan.
2. Sobirov, A. (2018). O‘zbek tili gap tuzilishi. Toshkent: Akademiya nashriyoti.
3. Badalov, N. (2012). Tilshunoslik asoslari. Toshkent: Universitet nashriyoti.

4. Hasanov, S. (2019). Arab va o‘zbek tillarida fe’l va otning sintaktik vazifalari. Toshkent: Fan va Ta’lim.
5. Yusupov, M. (2016). O‘zbek tilida sintaksis va qiyosiy tahlil. Toshkent: Universitet nashriyoti.
6. Mirzaev, D. (2020). O‘zbek va arab tillarining sintaktik qiyosiy tahlili. Toshkent: Fan nashriyoti.

JIZZAX VILOYATI TURISTIK SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINING AHAMIYATI

Oqilova Iroda Baxodir qizi
Sambhram universiteti magistranti

Annotatsiya: Mazkur tezisda Jizzax viloyati turistik salohiyatini rivojlantirishda raqamli marketing strategiyalarining roli yoritiladi. Hududning ekoturistik yo‘nalishlari (Zomin milliy bog‘i, Forish tog‘lari, O‘smat dam olish maskani, Zomin sanatoriysi), tarixiy ob‘ektlari va rekreatsion resurslarini targ‘ib qilishda raqamli platformalar, ijtimoiy tarmoqlar, SEO, SMM, kontent marketingi va onlayn bron tizimlarining qo‘llanilishi tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: raqamli marketing, turizm, Jizzax viloyati, SMM, SEO, hudud marketingi, turistik salohiyat, raqamli reklama.

ЗНАЧЕНИЕ СТРАТЕГИЙ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГА В РАЗВИТИИ ТУРИСТИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ

Окилову Ироду Баходир кизи
Магистрант Университета Самбрам

Аннотация: В данном тезисе освещается роль стратегий цифрового маркетинга в развитии туристического потенциала Джизакской области. Проанализировано использование цифровых платформ, социальных сетей, SEO, SMM, контент-маркетинга и систем онлайн-бронирования в продвижении экотуристических направлений региона (Зааминский национальный парк, горы Фориш, курорт Усмаат, санаторий Заамин), исторических объектов и рекреационных ресурсов.

Ключевые слова: цифровой маркетинг, туризм, Джизакская область, SMM, SEO, маркетинг региона, туристический потенциал, цифровая реклама.

THE SIGNIFICANCE OF DIGITAL MARKETING STRATEGIES IN THE DEVELOPMENT OF THE TOURIST POTENTIAL OF THE JIZZAKH REGION

Okilova Iroda Bakhodir kizi
Master's student at Sambram University

Abstract: This thesis highlights the role of digital marketing strategies in the development of the tourism potential of the Jizzakh region. The use of digital platforms, social networks, SEO, SMM, content marketing, and online booking systems in promoting the region's ecotourism destinations (Zaamin National Park, Forish Mountains, Usmat Resort, Zaamin Sanatorium), historical sites, and recreational resources was analyzed.

Keywords: digital marketing, tourism, Jizzakh region, SMM, SEO, marketing of the region, tourism potential, digital advertising.

Jizzax viloyati O‘zbekistonning markaziy hududlaridan biri bo‘lib, o‘zining tabiiy boyliklari, tarixiy yodgorliklari, shifobaxsh maskanlari va ekologik turizm imkoniyatlari bilan ajralib turadi. Viloyat hududida Zomin milliy bog‘i, Forish tog‘lari, O‘smat etnoturizm zonalari, Sarmishsoy petrogliflari, shuningdek ko‘plab madaniy-tarixiy obidalar mavjud. So‘nggi yillarda turizmni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylangani sababli, Jizzax viloyati turizm sektorini targ‘ib qilishda raqamli marketing strategiyalarining roli keskin oshib bormoqda.